

Sygn. akt VU 810/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 12 marca 2014r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje J. S. prawo do emerytury poczynając od dnia 1 marca 2014 roku.

Sygn. akt VU 810/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 marca 2014 roku w sprawie (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił J. S. prawa do emerytury, podnosząc w uzasadnieniu decyzji, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku posiada okresy składkowe i nieskładkowe w łącznym wymiarze 27 lat, 11 miesięcy i 6 dni, jednakże nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy odmówił wnioskodawcy zaliczenia okresu od 12 października 1971 roku do 31 marca 1995 roku w (...) Przedsiębiorstwie Budowlano - Usługowym w R. jako pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu wniesionym od powyższej decyzji w dniu 19 marca 2014 roku J. S. podał, iż w okresie od 12 października 1971 roku do 31 marca 1995 roku w (...) Przedsiębiorstwie Budowlano - Usługowym w R. pracował w warunkach szczególnych, tj. w okresie od 12 października 1971 roku do 28 października 1973 roku jako malarz budowlany; od 28 października 1973 roku do 28 października 1975 roku odbywał służbę wojskową, od 29 października 1975 roku do 10 maja 1979 roku pracował jako kierowca cementowozu, autobetoniarce i samochodu niskopodwoziowego oraz od 11 maja 1979 roku do 31 marca 1995 roku przewoził ludzi osinobusem i autobusem.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. S., urodzony w dniu (...) 1953 roku, złożył w dniu 4 marca 2014 roku wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego

(dowód: wniosek o emeryturę akta emerytalne)

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się okresem ubezpieczenia w wymiarze 26 lat, 2 miesiące i 1 dzień okresów składkowych, 1 rok, 9 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych oraz 1 miesiąc i 16 dni okresu uzupełniającego - rola, tj. łącznie 27 lat, 11 miesięcy, 6 dni. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy żadnego okresu zatrudnienia wnioskodawcy jako zatrudnienia w warunkach szczególnych, w tym nie zaliczył okresu zatrudnienia w okresie od dnia 12 października 1971 roku do dnia 31 marca 1995 roku w (...) Przedsiębiorstwie Budowlano - Usługowym w R. jako pracy w warunkach szczególnych.

(dowód: decyzja z dnia 12 marca 2014 roku - akta emerytalne; odpowiedź na odwołanie – k.3-4 akt).

J. S. w okresie od dnia 12 października 1971 roku do dnia 31 marca 1995 roku pracował w (...) Przedsiębiorstwie Budowlano - Usługowym w R. (w tym okres od dnia 28 października 1973 roku do dnia 28 października 1975 roku – służba wojskowa) na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym:

- od 12 października 1971 roku do 28 października 1973 roku jako malarz budowlany;

- od 29 października 1975 roku do 31 marca 1995 roku pracował jako kierowca cementowozu, autobetoniarce i samochodu niskopodwoziowego, a od 1979 roku przewoził również pracowników osinobusem i autobusem.

W wystawionym w dniu 31 marca 1995 roku świadectwie pracy wskazano, że w okresie zatrudnienia zajmował stanowisko malarza i kierowcy.

W okresie od 27 grudnia 1991 roku do 29 grudnia 1991 roku, od 23 marca 1992 roku do 30 marca 1992 roku – wnioskodawca posiada okresy nieskładkowe; od 1 października 1992 roku do 2 października 1992 roku, od 22 czerwca 1993 roku do 23 czerwca 1993 roku, od 14 lipca 1993 roku do 15 lipca 1993 roku wnioskodawca przebywał na urlopie bezpłatnym.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 31 marca 1995 roku k. 18; angaże k. 19-20; karty wynagrodzeń od 1980 – 1995; zaświadczenie k. 9 akt kapitałowych; zaświadczenie k. 9 akt emerytalnych)

(...) Przedsiębiorstwo Budowlano - Usługowym w R. było to przedsiębiorstwo budowlane, które wykonywało prace budowlane, budowało budynki wielkogabarytowe - bloki. Na wyposażeniu posiadało ciężki sprzęt budowlany, pojazdy powyżej 3.5 t, którymi przewożono materiał na budowę oraz autobusy i osinobusy, którym przewożono pracowników na budowę.

Wnioskodawca został początkowo zatrudniony jako malarz. Malował wówczas konstrukcje metalowe. Jako podkładu używał minii. Następnie na minię nakładał farby olejne. Jako malarz wykonywał wszystkie czynności malarskie, malował nie tylko podkłady. W przeważającej części prace malarskie odbywał na wysokości, malował konstrukcje na rusztowaniach. Zdarzały się też prace malarskie wykonywane z poziomu ziemi – malowanie lamperii. W zależności od potrzeb.

W trakcie zatrudnienia od dnia 28 października 1973 roku do dnia 28 października 1975 roku wnioskodawca odbywał służbę wojskową.

Po odbyciu służby wojskowej wnioskodawca od dnia 29 października 1975 roku został zatrudniony jako kierowca samochodów ciężarowych. Wnioskodawca posiadał prawo jazdy na pojazdy ciężarowe od 1975 roku, od 1979 roku na osinobusy. W przedsiębiorstwie były tylko pojazdy ciężarowe powyżej 3,5 ton, tj. cementowozy, autobetoniarce, niskopodwoziowe, do przewozu materiałów budowlanych. Innych pojazdów w przedsiębiorstwie nie było.

Wnioskodawca miał przypisane trzy samochody: ciężarówkę, osinobus i ciągnik. Ciągnik był podłączany do samochodów ciężarowych – betoniarki, cementowozu i niskopodwoziowego, którymi kierował wnioskodawca. Praca kierowcy była to praca w pełnym wymiarze czasu pracy, na jedną zmianę, codziennie.

Wnioskodawca rano woził osinobusami i autobusami (pojazdami z liczbą miejsc siedzących około 20-30) pracowników na budowę. W przypadku, gdy plac budowy był w dużej odległości od bazy, wówczas wnioskodawca oczekiwał na powrót pracowników do bazy na zakończenie zmiany. W razie potrzeby lub gdy miejsce budowy nie było oddalone od siedziby Przedsiębiorstwa wnioskodawca wracał do bazy i przesiadał się na samochody ciężarowe – cementowóz lub autobetoniarke albo przywoził materiały budowlane na budowę. Jeździł również po cement.

Po zakończeniu dnia pracy wnioskodawca wracał do Przedsiębiorstwa i przesiadał się na osinobus lub autobus. Następnie jechał na budowę po pracowników.

Wnioskodawca nie był kierowany do innej pracy, podstawowym i jedynym zajęciem przez 8 godzin dziennie była praca kierowcy pojazdu ciężarowego i przewożenie pracowników na budowę i z budowy.

(dowód: zeznania M. M. (2) protokół z dnia 19 grudnia 2014 roku k. 32v od minuty 00.03.43 do minuty 00.16.20 płyta CD k. 31; zeznania W. K. protokół z dnia 19 grudnia 2014 roku k. 33 od minuty 00.16.20 do minuty 00.22.36 płyta CD k. 31; zeznania J. S. protokół z dnia 19 grudnia 2014 roku k. 33- 33v od minuty 00.24.34 do minuty 00.32.32 płyta CD k. 31)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach

szczególnej jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie jest członkiem OFE.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnosnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Podnoszona zatem przez organ rentowy okoliczność nie dysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach, nie przesądza jeszcze, że wnioskodawca takiej pracy nie wykonywał.

Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy we wskazanym zakładzie pracy był niesporny między stronami w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę, tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Stało się tak dlatego, że z dokumentów w postaci świadectwa pracy oraz angaży, kart wynagrodzenia oraz innych dokumentów zgromadzonych w toku postępowania, potwierdzających zatrudnienie wnioskodawcy w spornym okresie, wynika jedynie, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku malarza i kierowcy, przy czym okoliczność, iż wnioskodawca pracował jako malarz wynika jedynie z dokumentu w postaci świadectwa pracy. Okoliczność nieprecyzyjnego

określenia stanowiska pracy wnioskodawcy w w/w dokumentach polegającego na niewskazaniu kierowcą jakich pojazdów był wnioskodawca, nie oznacza – jak chce organ rentowy – że wnioskodawca nie był kierowcą samochodów ciężarowych o ciężarze całkowity ponad 3,5 tony.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budowlano - Usługowym w R. jako kierowcy w okresie od 29 października 1975 roku do 31 marca 1995 roku (w tym jako kierowcy cementowozu, autobetoniarce i samochodu niskopodwoziowego, a od 11 maja 1979 roku również jako kierowcy przewożącego pracowników osinobusem i autobusem) Sąd oparł się na zeznaniach świadków: W. K. i M. M. (3), którzy w całym spornym okresie pracowali razem z wnioskodawcą w Przedsiębiorstwie, a zatem dysponowali bezpośrednią i szczegółową wiedzą co do codziennych obowiązków pracowniczych skarżącego. Wszyscy świadkowie potwierdzili, że wnioskodawca we wskazanym wyżej spornym okresie po odbyciu służby wojskowej pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie jako kierowca samochodów ciężarowych o ładowności ponad 3,5 tony, tj. cementowozu, autobetoniarce. Samochodami tymi J. S. przewoził na budowę prowadzoną przez Przedsiębiorstwo materiały budowlane. Ponadto wnioskodawca przewoził osinobusem lub autobusem (pojazdami powyżej 20 miejsc siedzących) pracowników na budowę.

Co więcej, świadkowie oraz wnioskodawca zgodnie zeznali, iż w przedsiębiorstwie nie było innych pojazdów niż pojazdy o ładowności powyżej 3,5 tony. Z tego względu w świadectwach pracy nie wyszczególniano innych kierowców i nie wskazywano jakimi pojazdami kierowali pracownicy. W tym okresie pracodawca nie wystawiał pracownikom świadectw pracy w szczególnych warunkach w 1995 roku zakład pracy uległ zaś likwidacji. Tylko to spowodowało, że wnioskodawca nie otrzymał świadectwa pracy w szczególnych warunkach.

Zeznania świadków i wnioskodawcy były wiarygodne, gdyż były spójne i logiczne. W sposób jasny i pełny świadkowie i wnioskodawca opisali zatem dzień pracy wnioskodawcy jako kierowcy, który rano zawoził pracowników na plac budowy, a następnie wracał do siedziby Przedsiębiorstwa gdzie przesiadał się na samochody ciężarowe, autobetoniarce czy cementowóz i woził potrzebne materiały budowlane na budowę. Na zakończenie dnia pracy wnioskodawca jechał po pracowników na plac budowy i przywoził ich z budowy. Zeznania te były przy tym skorelowane z dokumentami zgromadzonymi w sprawie, w tym znajdującymi się w aktach osobowych. Z angaży z lat 80-tych oraz z kart wynagrodzeń od 1980 roku wynikało jednoznacznie, że wnioskodawca był zatrudniony jako kierowca. Świadkowie i wnioskodawca przy tym w sposób szczegółowy i jasny wyjaśnili przyczyny, dla których wskazane zostało w dokumentach jako stanowisko pracy wnioskodawca – kierowca, bez wskazania jakimi pojazdami się poruszał wnioskodawca. W Przedsiębiorstwie nie było możliwości, aby wnioskodawca był kierowcą np. pojazdu osobowego czy o mniejszej ładowności, gdyż takie pojazdy nie były używane na potrzeby robót budowlanych. Wszystkie maszyny, które obsługiwał wnioskodawca w spornych okresach, służące do np. przewozu betonu, czy cementowóz mieszczą się w definicji samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony lub ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych. Nieprecyzyjne określenie stanowiska pracy polegające na niewskazaniu kierowcą jakich pojazdów był skarżący w świadectwie pracy czy innych dokumentach, nie uniemożliwia ustalenia tej okoliczności na podstawie zeznań świadków. A ci zeznali, że wnioskodawca był kierowcą autobusu o liczbie miejsc powyżej 15 oraz kierowcą samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony.

Organ rentowy w toku postępowania nie przedstawił jednocześnie jakiegokolwiek dowodu podważającego dowody zgłoszone przez wnioskodawcę i nie zakwestionował skutecznie wskazanych w dowodach okoliczności faktycznych.

W świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego nie budzi zatem żadnych wątpliwości, że wnioskodawca w okresie od 29 października 1975 roku do 31 marca 1995 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony oraz jako kierowca autobusu o liczbie miejsc powyżej 15 osób.

Prace na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony oraz kierowcy autobusu o liczbie miejsc powyżej 15 osób są pracami zaliczonymi przez ustawodawcę do prac w szczególnych

warunkach zgodnie z wykazem A, działem VIII pkt 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Prace te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Powyższemu stwierdzeniu nie przeczy ustalenie, że wnioskodawca sporadycznie, w nagłych sytuacjach mógł być kierowany do prac malarskich. Jak bowiem wskazał Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 30 grudnia 2013 roku (IIIAUa 820/13, LEX) w spornych przypadkach uwzględnienie okresów wykonywania pracy szkodliwej czy uciążliwej wymaganej do przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązku oraz wykonywania bezpośrednio i stale szkodliwego zatrudnienia, tyle że ocena prawna tych ustaleń powinna być racjonalna bez stosowania aptekarskiej miary czy stopera w rękę. Ewentualnie występujące i to sporadyczne, tylko w sytuacjach nagłych wykonanie innych prac przez wnioskodawcę nie zmieniało ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie oraz stwierdzenia, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy we wskazanym okresie wykonywał on pracę kierowcy samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony oraz kierowcy osinobusu i autobusu o liczbie miejsc powyżej 15 osób.

Sąd natomiast nie uznał jako pracy w warunkach szczególnych wykonywania przez wnioskodawcę w okresie od 12 października 1971 roku do 28 października 1973 roku pracy jako malarza budowlanego.

Ze spójnych i jasnych zeznań świadków oraz wnioskodawcy bowiem jednoznacznie wynikało, iż do obowiązków wnioskodawcy w tym okresie należało malowanie konstrukcji metalowych zarówno na wysokości jak i z poziomu ziemi, zarówno przy użyciu minii jak i innych farb.

Należy podnieść do prac w szczególnych warunkach ustawodawca nie zaliczył wszystkich prac malarskich, a jedynie malowanie minią – Wykaz A dział III poz. 72. Tymczasem wnioskodawca nie malował minią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy gdyż oprócz prac przy użyciu tej szkodliwej dla zdrowia farby, malował także innymi farbami, które nie miały tak szkodliwego wpływu na jego zdrowie jak minia. Nie wykonywał również stale i w pełnym wymiarze czasu pracy malarskich konstrukcji na wysokości, o których mowa w Wykazie A dziale V poz.6. – co jest warunkiem niezbędnym do uznania danej pracy za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach (tak por. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272 oraz z dnia 19 maja 2011 roku, III UK 174/10, LEX nr 901652). Pracą w szczególnych warunkach – jak wynika z zestawienia § 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) - jest tylko taka praca, która jest świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, (OSNAP 2002/11/272) warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Uzasadnione to jest tym, że taka praca przyczynia się do szybszego pogorszenia wydolności organizmu, stąd też osoba ją wykonująca ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Zatem samo wykonywanie pracy w szczególnych warunkach nie jest jeszcze wystarczające do nabycia prawa do emerytury, konieczne jest bowiem wykonywanie jej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym jest przywilejem w stosunku do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. Tym samym przepisy regulujące nabywanie prawa do tego szczególnego świadczenia emerytalnego muszą być interpretowane ściśle, a ustalenia dotyczące faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych muszą być precyzyjne i nie budzące wątpliwości.

Jak wynika z zeznań świadków oraz samego wnioskodawcy wykonywanie przez wnioskodawcę każdego dnia w ramach obowiązującego go czasu pracy nie tylko szkodliwych dla zdrowia prac (malowanie na wysokości, malowanie minią tj. prace wymienione w wykazie A dziale V poz. 6 i dziale III poz. 72), ale także prac, które takiego szkodliwego charakteru nie miały (malowanie z poziomu ziemi oraz farbami olejnymi), wyklucza zaliczenie mu do okresu pracy w warunkach szczególnych w Przedsiębiorstwie w okresie od dnia 12 października 1971 roku do dnia 28 października 1973 roku.

W konsekwencji powyższego na poczet okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych sąd nie zaliczył okresu służby wojskowej wnioskodawcy od dnia 28 października 1973 roku do dnia 28 października 1975 roku.

W okresie odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej obowiązywała ustawa z dnia 23 stycznia 1968 roku o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 3, poz. 6 ze zm.) oraz ustawa z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416 ze zm.) i wydane na jej podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz. 318).

Stosownie do treści art. 108 ust 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (Dz.U. z 1967 r. Nr 44, poz. 440) w brzmieniu obowiązującym w czasie odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej okres odbytej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem pracownikom, którzy po odbyciu służby podjęli - w określonym ustawowo terminie - zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy. Wydane na podstawie art. 108 ust. 4 powołanej ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz. 318) regulowało w sposób szczegółowy uprawnienia żołnierza, który w terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby zgłosił swój powrót do zakładu pracy i w wyniku tego podjął w nim zatrudnienie. Zgodnie z § 5 powołanego rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Z przepisów tych wynika, że - pod warunkami w nich wskazanymi - okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby. Jeśli zatem przed powołaniem do służby wojskowej ubezpieczony wykonywał zatrudnienie wymienione w art. 11 ust. 2 pkt 1 - 6 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, to również okres służby wojskowej uważany był za takie samo zatrudnienie, a żołnierz był traktowany jak pracownik wykonujący pracę wymienioną w powołanym przepisie. Innymi słowy, żołnierz zasadniczej służby zawodowej był pracownikiem wykonującym zatrudnienie wymienione w tych przepisach, jeśli zatrudnienie to wykonywał przed powołaniem do służby i do zatrudnienia tego powrócił po jej zakończeniu w określonym terminie. Z powyższego wynika, że wlicza się także uprawnienia wynikające z systemu zabezpieczenia społecznego w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, a zatem również wynikające z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w wyroku z dnia 9 marca 2010 roku, w sprawie I UK 333/09, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 roku, III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/108).

Dla określenia czy okres służby wojskowej podlega zaliczeniu ubezpieczonemu do szczególnego stażu pracy niezbędnym jest dokonanie ustalenia, czy przed powołaniem do służby wojskowej oraz po jej powrocie wykonywał on prace w szczególnych warunkach zgodnie z wówczas obowiązującymi przepisami.

Obowiązująca wówczas ustawa z dnia 23 stycznia 1968 roku o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin dzieliła pracowników na dwie kategorie zatrudnienia. Podział ten miał wpływ na nabycie praw emerytalnych. Zgodnie z art. 11 ust. 1 i 2 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin pierwsza kategoria zatrudnienia obejmowała pracowników zatrudnionych: pod ziemią, **w warunkach szkodliwych dla zdrowia**, na statkach żeglugi powietrznej, na statkach morskich w żegludze międzynarodowej i w polskim ratownictwie okrętowym, w stoczniach morskich na niektórych stanowiskach pracy bezpośrednio przy budowie i remoncie statków morskich, w charakterze nauczycieli podlegających przepisom ustawy z dnia 27 kwietnia 1956 roku o prawach i obowiązkach nauczycieli (Dz.U. Nr 12, poz. 63), w zespołach formujących szkło. W myśl jego ust. 3 druga kategoria zatrudnienia obejmowała pracowników nie wymienionych w ust. 2.

Stosownie do treści art. 11 ustęp 4 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin Rada Ministrów została upoważniona do określenia w drodze rozporządzenia, jakie prace wykonywane przez pracowników wymienionych w art 11 ust. 2 pkt 1-6 ustawy uzasadniają zaliczenie do pierwszej kategorii zatrudnienia oraz warunki wymagane do uzyskania emerytury lub renty inwalidzkiej dla pracowników pierwszej kategorii zatrudnienia.

Taki akt wykonawczy tj. rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia został wydany dopiero w dniu 4 maja 1979 r. (Dz.U. Nr 13, poz. 86) i wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1980r.

Jednocześnie art. 127 ustęp 3 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin stanowił, iż do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie obowiązują przepisy wydane na podstawie dekretu z dnia 25 czerwca 1954 roku o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97 ze zm.).

Takimi aktem wykonawczym wydanym na podstawie dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. było rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 roku w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia (Dz.U. Nr 39, poz. 176, ze zm.). Delegacja ustawowa dotyczyła określenia „rodzajów prac” i „warunków zaliczania pracowników do I kategorii zatrudnienia”. Zgodnie z § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 roku okresy wymienione w art. 8 dekretu z dnia 25 czerwca 1956r. (art. 8 ust. 1 pkt 4 dekretu – okresy służby w Wojsku Polskim po dniu 1 listopada 1918 roku i służby w oddziałach powstańczych w powstaniach (...) w latach 1919-1921) zalicza się do wymaganych okresów zatrudnienia tak jak zatrudnienie w II kategorii, **z wyjątkiem tych okresów służby wojskowej, które w myśl obowiązujących przepisów podlegają zaliczeniu do I kategorii zatrudnienia.** Jeżeli zatem pracownik bezpośrednio przed okresami zatrudnienia wymienionymi w art. 8 dekretu z dnia 25 czerwca 1956 roku (m.in. przed okresem służby w Wojsku Polskim po dniu 1 listopada 1918 roku) wykonywał zatrudnienie w I kategorii, okresy te zalicza się tak jak zatrudnienie w I kategorii zatrudnienia.

Przepisy te stanowiły zatem, że okres służby wojskowej pod pewnymi warunkami zalicza się pracownikowi do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Kolejnym aktem prawnym, który regulował te kwestie jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.) Stosownie do § 9 ustęp 1 tego rozporządzenia przy ustalaniu okresów pracy, o których mowa w §2 rozporządzenia (okresów pracy w szczególnych warunkach) uwzględnia się również okresy takiej pracy (służby), wykonywanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia. Prace dotychczas zaliczone do I kategorii zatrudnienia w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 roku w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia uważa się za prace wykonywane w szczególnych warunkach, o których mowa w §4 rozporządzenia (§19 ustęp 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r.)

Biorąc pod uwagę, że wnioskodawca przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej nie był pracownikiem pierwszej kategorii zatrudnienia jako pracownik wykonujący prace w warunkach szczególnych okres służby wojskowej wnioskodawcy nie podlegał zaliczeniu do okresu zatrudnienia w pierwszej kategorii.

Niezależnie od powyższego już z racji wykonywania pracy przez wnioskodawcę w okresie od 29 października 1975 roku do 31 marca 1995 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony oraz jako kierowca autobusu o liczbie miejsc powyżej 15 osób, wnioskodawca wykazał, że w szczególnych warunkach pracował ponad 15 lat (tj. 19 lat,5 miesięcy, 1 dzień).

Biorąc zatem pod uwagę, iż wnioskodawca spełnił wszystkie wymagane przepisami rozporządzenia warunki do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury, to jest ukończył 60 lat, jego łączny okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy wyniósł ponad 25 lat, ma ponad 15 letni staż pracy w szczególnych warunkach, należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest nieprawidłowa, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Z uwagi na to, że ostatnim warunkiem, od którego zależało prawo do emerytury było złożenie wniosku, Sąd przyznał skarżącemu emeryturę od pierwszego dnia miesiąca w którym złożono wniosek o emeryturę a więc od dnia 1 marca 2014 roku.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w wyroku.